ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 9ης Δεκεμβρίου 2003 *

Στην υπόθεση C-224/03,

Ιταλική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από τον I. V. Braguglia, επικουρούμενο από τον M. Fiorilli, avvocato dello Stato, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από την L. Pignataro και τον A. Whelan, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο να αναγνωριστεί ότι κατά το άρθρο 97 ΑΧ στις 24 Ιουλίου 2002 έπαυσαν να υφίστανται οι εξουσίες και η αρμοδιότητα της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στους τομείς που βάσει της Συνθήκης ΕΚΑΧ είχαν ανα-

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

τεθεί στην Ανωτάτη Αρχή, οπότε πρέπει να θεωρείται άκυρο και χωρίς αποτέλεσμα κάθε μέτρο που ελήφθη ή θα ληφθεί από την Επιτροπή στους πιο πάνω τομείς οι οποίοι δεν κατέστησαν αντικείμενο νέας συμφωνίας μεταξύ των κρατών που υπέγραψαν τη Συνθήκη ΕΚΑΧ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. N. Cunha Rodrigues, πρόεδρο τμήματος, F. Macken και K. Lenaerts (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: R. Grass

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα,

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 22 Μαΐου 2003, η Ιταλική Δημοκρατία ζήτησε από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι κατά το άρθρο 97 ΑΧ στις 24 Ιουλίου 2002 έπαυσαν να υφίστανται οι εξουσίες και η αρμοδιότητα της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στους τομείς που βάσει της

Συνθήκης ΕΚΑΧ είχαν ανατεθεί στην Ανωτάτη Αρχή, οπότε πρέπει να θεωρείται άκυρο και χωρίς αποτέλεσμα κάθε μέτρο που ελήφθη ή θα ληφθεί από την Επιτροπή στους πιο πάνω τομείς οι οποίοι δεν κατέστησαν αντικείμενο νέας συμφωνίας μεταξύ των κρατών που υπέγραψαν τη Συνθήκη ΕΚΑΧ.

Το νομικό πλαίσιο

2 Κατά το άρθρο 97 ΑΧ, η ισχύς της Συνθήκης ΕΚΑΧ έληξε στις 23 Ιουλίου 2002.

3 Στις 18 Ιουνίου 2002, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με ορισμένα θέματα που αφορούν τη διευθέτηση υποθέσεων ανταγωνισμού συνεπεία της λήξεως της ισχύος της Συνθήκης ΕΚΑΧ (ΕΕ C 152, σ. 5, στο εξής: ανακοίνωση).

4 Στο σημείο 1 της ανακοινώσεως, η Επιτροπή εκθέτει ότι η λήξη της ισχύος της Συνθήκης ΕΚΑΧ στις 23 Ιουλίου 2002 «κατ' αρχήν σημαίνει ότι από τις 24 Ιουλίου 2002 κι έπειτα οι τομείς που προηγουμένως ενέπιπταν στη Συνθήκη ΕΚΑΧ, καθώς επίσης οι διαδικαστικοί κανόνες και το λοιπό παράγωγο δίκαιο που είναι απόρροια της Συνθήκης ΕΚΑΧ θα υπόκεινται πλέον στη Συνθήκη ΕΚ, καθώς και στους διαδικαστικούς κανόνες και το λοιπό παράγωγο δίκαιο που είναι απόρροια της Συνθήκης ΕΚ».

5 Στο σημείο 2 της ανακοινώσεως, διευκρινίζεται ότι σκοπός της είναι:

«— να συνοψισθούν προς όφελος των παραγόντων της οικονομίας και των κρατών μελών, στον βαθμό που τα αφορά η Συνθήκη ΕΚΑΧ και το συναφές παράγωγο δίκαιο, οι πλέον σημαντικές μεταβολές που θα προκύψουν σε σχέση με την εφαρμοστέα ουσιαστική και διαδικαστική νομοθεσία συνεπεία της μετάβασης στο καθεστώς ΕΚ.

— [...] να εξηγηθεί πώς η Επιτροπή σκοπεύει να ρυθμίσει κάποια ειδικά ζητήματα που ανακύπτουν εξ αιτίας της μετάβασης από το καθεστώς ΕΚΑΧ στο καθεστώς ΕΚ στους τομείς της προστασίας του ανταγωνισμού [...], του ελέγχου των συγκεντρώσεων [...] και του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων [...].»

6 Το σημείο 31 της ανακοινώσεως, το οποίο περιλαμβάνεται στο τμήμα που αφορά τα ειδικά ζητήματα που θέτει η μετάβαση από το καθεστώς ΕΚΑΧ στο καθεστώς ΕΚ, έχει ως εξής:

«Σε περίπτωση που η Επιτροπή, κατά την εφαρμογή των κοινοτικών διατάξεων ανταγωνισμού ως προς δεδομένη συμφωνία, διαπιστώνει κάποια παράβαση σε τομέα που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης ΕΚΑΧ, εφαρμοστέες θα είναι οι διατάξεις ουσιαστικού δικαίου οι οποίες ίσχυαν κατά τον χρόνο τέλεσης των γεγονότων που συνιστούν την παράβαση, χωρίς να έχει σημασία ο χρόνος κατά τον οποίο εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις. Εν πάση περιπτώσει, σε ό,τι αφορά τη διαδικασία, εφαρμοστέα μετά τη λήξη ισχύος της Συνθήκης ΕΚΑΧ θα είναι η νομοθεσία της ΕΚ [...].»

Η διαδικασία

7 Η Ιταλική Δημοκρατία άσκησε την παρούσα προσφυγή με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 16 Μαΐου 2003.

8 Με χωριστό δικόγραφο, που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 18 Ιουλίου 2003, η Επιτροπή προέβαλε ένσταση απαραδέκτου βάσει του άρθρου 91, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου. Η Ιταλική Δημοκρατία κατέθεσε τις παρατηρήσεις της επί της ενστάσεως αυτής την 1η Οκτωβρίου 2003.

Τα αιτήματα των διαδίκων

9 Η Ιταλική Δημοκρατία ζητεί από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι κατά το άρθρο 97 ΑΧ στις 24 Ιουλίου 2002 έπαυσαν να υφίστανται οι εξουσίες και η αρμοδιότητα της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στους τομείς που βάσει της Συνθήκης ΕΚΑΧ είχαν ανατεθεί στην Ανωτάτη Αρχή, οπότε πρέπει να θεωρείται άκυρο και χωρίς αποτέλεσμα κάθε μέτρο που ελήφθη ή θα ληφθεί από την Επιτροπή στους πιο πάνω τομείς οι οποίοι δεν κατέστησαν αντικείμενο νέας συμφωνίας μεταξύ των κρατών που υπέγραψαν τη Συνθήκη ΕΚΑΧ.

10 Με την ένστασή της απαραδέκτου, η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

— να κηρύξει την προσφυγή απαράδεκτη·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

11 Με τις παρατηρήσεις της επί της ενστάσεως απαραδέκτου, η Ιταλική Δημοκρατία ζητεί να απορριφθεί η ένσταση αυτή.

Επί του παραδεκτού

12 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η προσφυγή είναι προδήλως απαράδεκτη.

13 Προς στήριξη του ισχυρισμού αυτού, σημειώνει ότι η Ιταλική Δημοκρατία ζητεί από το Δικαστήριο την έκδοση αναγνωριστικής αποφάσεως, ενώ το Δικαστήριο έχει τέτοια αρμοδιότητα μόνο στις άσχετες με την παρούσα υπόθεση περιπτώσεις τις οποίες αφορούν τα άρθρα 226 ΕΚ έως 228 ΕΚ, 238 ΕΚ και 239 ΕΚ.

14 Εξετάζοντας τα πράγματα από τη σκοπιά του άρθρου 230 ΕΚ, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το άρθρο αυτό δεν επιτρέπει στο Δικαστήριο να εκδίδει αμιγώς αναγνωριστικές αποφάσεις. Προσθέτει ότι, κατά τη νομολογία, στην αρμοδιότητα του κοινοτικού δικαστή βάσει του άρθρου 230 ΕΚ δεν περιλαμβάνεται δυνατότητα του δικαστή αυτού να προβεί σε διαπιστώσεις (βλ., στο ίδιο πνεύμα, τη διάταξη του Πρωτοδικείου της 10ης Φεβρουαρίου 1994, Τ-468/93, Frinil κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-33, σκέψεις 36 και 37) ούτε δυνατότητα να απευθύνει διαταγές σε κοινοτικό όργανο (βλ., π.χ., τη διάταξη του Δικαστηρίου της 26ης Οκτωβρίου 1995, C-199/94 P και C-200/94 P, Pevasa και Inpesca κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. I-3709, σκέψη 24, και την απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 1999, C-5/93 P, DSM κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-4695, σκέψη 36).

15 Η Ιταλική Δημοκρατία απαντά ότι κατόπιν της ανακοινώσεως η Επιτροπή έλαβε την απόφαση C(2002) 5087 τελικό, της 17ης Δεκεμβρίου 2002, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 65 ΑΧ (COMP/37.956 — Ράβδοι οπλισμού σκυροδέματος), με την οποία διαπίστωσε ότι ιταλικές χαλυβουργικές επιχειρήσεις έλαβαν μέρος σε συμπράξεις αντίθετες προς το άρθρο 65 ΑΧ και επέβαλε στις επιχειρήσεις αυτές πρόστιμα συνολικού ποσού 85 εκατομμυρίων ευρώ. Υποστηρίζει ότι, ελλείψει μεταξύ των κρατών που υπέγραψαν τη Συνθήκη ΕΚΑΧ συμφωνίας σχετικά με τη μετάβαση από το καθεστώς ΕΚΑΧ στο καθεστώς ΕΚ στον τομέα της προστασίας του ανταγωνισμού, η λήψη μιας τέτοιας αποφάσεως συνιστά κατάχρηση της εξουσίας της Επιτροπής.

16 Συναφώς, τονίζει την εξουσία του Δικαστηρίου να μεριμνά, για το συμφέρον των κρατών μελών και για την εύρυθμη λειτουργία της Κοινότητας, να μην υπερβαίνει η Επιτροπή τις αρμοδιότητες που της έχουν ανατεθεί. Υποστηρίζει ότι εν προκειμένω η Επιτροπή, αφότου εκδήλωσε τις προθέσεις της με την ανακοίνωση, τις εφάρμοσε

μέσω αποφάσεων οι οποίες, αφενός, δείχνουν ότι η Επιτροπή ανέθεσε στον εαυτόν της μια αρμοδιότητα χωρίς προηγούμενη συμφωνία μεταξύ των κρατών μελών και, αφετέρου, έχουν συνέπειες για τα συμφέροντα των επιχειρήσεων στις οποίες επιβλήθηκαν κυρώσεις.

17 Ισχυρίζεται ότι, προ μιας τέτοιας καταχρήσεως εξουσίας, το μόνο μέσο που διαθέτει το σχετικό κράτος μέλος είναι να αρνηθεί να περιάψει τον εκτελεστήριο τύπο που βάσει του άρθρου 256 ΕΚ είναι αναγκαίος για την αναγκαστική εκτέλεση αποφάσεως της Επιτροπής η οποία συνεπάγεται χρηματική υποχρέωση εις βάρος φυσικών ή νομικών προσώπων. Προσθέτει ότι, παρά ταύτα, μια τέτοια άρνηση θα την εξέθετε σε προσφυγή της Επιτροπής για παράβαση της υποχρεώσεως βάσει του άρθρου 256 ΕΚ, πράγμα που θα ήγειρε το ζήτημα της εκτάσεως του δικαστικού ελέγχου σχετικά με την άρνηση αυτή.

18 Εξ άλλου, υπογραμμίζει ότι εν προκειμένω δεν σκοπεύει να ακυρωθούν ατομικές αποφάσεις λόγω αναρμοδιότητας, αλλά να αρθεί μια συνταγματικής τάξεως σύγκρουση αρμοδιοτήτων. Υποστηρίζει ότι ο μόνος τρόπος να γίνει αυτό είναι να αμφισβητήσει την από την Επιτροπή διεκδίκηση, στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΚΑΧ, μιας αρμοδιότητας που η Επιτροπή δεν έχει βάσει της Συνθήκης αυτής. Διατείνεται συναφώς ότι, αφενός, η ανακοίνωση, από τυπική άποψη, αποτελεί μόνο δήλωση προθέσεως, οπότε δεν συνεπάγεται κατάχρηση εξουσίας, και ότι, αφετέρου, οι ατομικές αποφάσεις συνδέονται με συγκεκριμένες περιπτώσεις και δεν μπορούν να αμφισβητηθούν από τα κράτη μέλη, τα οποία είναι εγγυητές του γενικού συμφέροντος.

19 Κατά το άρθρο 92, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν είναι προδήλως αναρμόδιο να εκδικάσει μια προσφυγή, το Δικαστήριο, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, δύναται, χωρίς να συνεχίσει τη διαδικασία, να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη.

20 Εν προκειμένω, πρέπει να επισημανθεί ότι, με την προσφυγή της, η Ιταλική Δημοκρατία ζητεί να εκδώσει το Δικαστήριο απόφαση με την οποία θα αναγνωρίζει την αναρμοδιότητα της Επιτροπής, μετά τις 24 Ιουλίου 2002, να λαμβάνει μέτρα βάσει της Συνθήκης ΕΚΑΧ σε τομείς που δεν έχουν καταστεί το αντικείμενο συμφωνίας μεταξύ των υπογραψάντων τη Συνθήκη αυτή κρατών προκειμένου να παραταθεί προσωρινώς η περίοδος εφαρμογής της Συνθήκης αυτής για να ρυθμιστεί η μετάβαση από το καθεστώς ΕΚΑΧ στο καθεστώς ΕΚ. Όπως προκύπτει σαφώς από τις παρατηρήσεις της επί της ενστάσεως απαραδέκτου, η ίδια η Ιταλική Δημοκρατία αποκλείει το ενδεχόμενο να ερμηνευθεί η προσφυγή της υπό την έννοια ότι με αυτή ζητείται ακύρωση της ανακοινώσεως και των ατομικών αποφάσεων που η Επιτροπή έλαβε μετά τις 23 Ιουλίου 2002 βάσει της Συνθήκης ΕΚΑΧ, όπως η απόφαση την οποία αφορά η σκέψη 15 της παρούσας διατάξεως.

21 Ωστόσο, μια τέτοια προσφυγή δεν υπάγεται σε κανένα είδος προσφυγής που εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου.

22 Επομένως, το Δικαστήριο είναι προδήλως αναρμόδιο να εκδικάσει την προσφυγή που ασκήθηκε ενώπιόν του από την Ιταλική Δημοκρατία, οπότε η προσφυγή αυτή πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως απαράδεκτη.

Επί των δικαστικών εξόδων

23 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη της Ιταλικής Δημοκρατίας στα δικαστικά έξοδα και η τελευταία ηττήθηκε, η Ιταλική Δημοκρατία πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα)

διατάσσει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Καταδικάζει την Ιταλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

Λουξεμβούργο, 9 Δεκεμβρίου 2003.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του τετάρτου τμήματος

J. N. Cunha Rodrigues